

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

Blank oval space

דניאל פרק י"א

א וְעַמְד מֶלֶךְ גְּבוּר וּמִשַׁל מְמַשֵּׁל רַב וְעֹשֶׂה פְּרָצוֹנוֹ:

מצודת דוד: וְעַמְד מֶלֶךְ גְּבוּר - הוא אלכסנדרוס מוקדון מלך יון. וְעֹשֶׂה פְּרָצוֹנוֹ - כי יהרוג את דריוש ויכבוש את פרס.

ד וּבְעַמְדוֹ תִשְׁבֵּר מַלְכוּתוֹ וְתִחַץ לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם וְלֹא לְאַחֲרֵיתוֹ וְלֹא כְּמִשְׁלוֹ אֲשֶׁר מִשַׁל כִּי תִנְתַּשׁ מַלְכוּתוֹ וְלֹאֲחֲרָיִם מְלִבְד־אֱלֹהִים:

מצודת ציון: וְתִחַץ - ענינו חלוקה, כמו (בראשית ל"ג א) "וַיַּחֲצֵ אֶת הַיְלָדִים". תִּנְתַּשׁ - ענינו עקירה, כמו (ירמיה א' י) "לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ".

מצודת דוד: וּבְעַמְדוֹ - כאשר יעמוד להתחזק ביותר. תִּשְׁבֵּר מַלְכוּתוֹ - ימות אלכסנדרוס. וְתִחַץ לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם - והמלכות תחולק לארבע מלכיות בארבעת הרוחות של ארצות ממשלת אלכסנדרוס, והם רומא ומצרים וארץ ישראל ופרס, כמו שנאמר למעלה. וְלֹא לְאַחֲרֵיתוֹ - המלכיות האלו לא יחולק לבניו. וּנְקָרְאִים הַבְּנִיִּים אַחֲרֵיתָא עַל כִּי הֵמָּה נִשְׁאָרִים אַחֵר אַבְיָהֶם, וְכֵן (עמוס ד' ב) "וְאֲחֲרֵיתֶיכֶן בְּסִירוֹת דוּגָה". וְלֹא כְּמִשְׁלוֹ אֲשֶׁר מִשַׁל - המלכיות ההם לא ימשלו ממשל רב כממשלת אלכסנדרוס. כִּי תִנְתַּשׁ מַלְכוּתוֹ וְלֹאֲחֲרָיִם מְלִבְד־אֱלֹהִים - כי מלכות אלכסנדרוס תתחלק לארבע מלכיות האמורים למעלה, וגם למלכיות אחרים קטנים מלבד אלה, ולזה לא יתחזקו ביותר להיות כמוהו.

ה וַיִּחְזַק מֶלֶךְ־הַגָּב וּמִן־שָׂרָיו וַיִּחְזַק עָלָיו וּמִשַׁל מְמַשֵּׁל רַב מְמַשֵּׁלָתוֹ:

מצודת דוד: וַיִּחְזַק מֶלֶךְ הַגָּב - הוא המולך

דניאל פרק י"א

א וְאֵנִי בַשָּׁנָה אֶחָת לְדַרְנָוֶשׁ הַמֶּדִי עֲמָדִי לְמַחְזִיק וּלְמַעֲזוֹ לִי:

מצודת ציון: וּלְמַעֲזוֹ - מלשון עוז וחזוק.

מצודת דוד: וְאֵנִי - הוא דברי המלאך. עֲמָדִי לְמַחְזִיק וּלְמַעֲזוֹ לִי - עמדתי למחזיק ולמעוז למיכאל שרכם בדבר השאלה אשר שאל הוא. ולא פירש מה היתה השאלה, ואולי שאל שיקח כורש את המלוכה וישלח את ישראל לארצם, והוא היה מתחזק עמו על זאת, ולזה גם הוא התחזק עתה עמו על אלה.

ב וְעַתָּה אָמַת אֶגִּיד לְךָ הַנְּהִיעוּד שְׁלִישָׁה מְלָכִים עֲמָדִים לְפָרֶס וְהַרְבִּיעִל יַעֲשִׂיר עֲשָׂרִי גְּדוֹל מְּפֹל וּכְחֻזְקָתוֹ בְּעִשְׂרוֹ יַעֲזִיר הַפֹּל אֶת מַלְכוּת יוֹן:

מצודת ציון: יַעֲזִיר - יעורר, כמו (ישעיה מ"ב יג) "יַעֲזִיר קִנְאָה".

מצודת דוד: וְעַתָּה אָמַת אֶגִּיד לְךָ - דבר המתקיים בבל ישונה. הַנְּהִיעוּד שְׁלִישָׁה מְלָכִים עֲמָדִים לְפָרֶס - עם כורש המולך עתה, כי הנבואה ההיא היתה בימי כורש, כמו שכתוב בתחלת הענין (דניאל י"א) "בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשׁ לְכוֹרֶשׁ... בְּיָמֵים הֵהֵם וְכוּ'", ואחר כורש מלך אחשוורוש, ואחריו דריוש בנו. וְהַרְבִּיעִל יַעֲשִׂיר עֲשָׂרִי - הוא דריוש בנו. וְהַרְבִּיעִל יַעֲשִׂיר עֲשָׂרִי - הוא דריוש המדי שלקח המלוכה מבלשצר, והוא היה הראשון למלכי מדי ופרס. יַעֲשִׂיר עֲשָׂרִי גְּדוֹל מְּפֹל - רוצה לומר: מכל מלכי פרס שלפניו. וּכְחֻזְקָתוֹ בְּעִשְׂרוֹ - וכאשר יתחזק מאוד בעושר רב. יַעֲזִיר הַפֹּל אֶת מַלְכוּת יוֹן - יעורר כל בני ארצות ממשלתו להלחם עם מלכות יון.

דניאל פרק י"א

אביה, רוצה לומר: אחד מבני בת מלך הנגב ישב על כסא המלכות של אביה. **וַיָּבֹא אֶל הַחֵיל** - של מלך הצפון. **וַיָּבֹא בְּמַעוֹז מֶלֶךְ הַצָּפוֹן** - בערי המבצר מלך צפון. **וַעֲשֵׂה בָהֶם** - כחפצו. **וַהֲחִזִּיק** - יחזיק ויאחז בהם ויכבשם.

ח **וְגַם אֱלֹהֵיהֶם עִם־נִסְכֵיהֶם עִם־פְּלִי חֲמֻדָתָם כִּסֵּף וְזָהָב בְּשֵׁבִי יָבֵא מִצָּרִים וְהוּא שָׁנִים יַעֲמֵד מִמֶּלֶךְ הַצָּפוֹן:**

מצודת ציון: נִסְכֵיהֶם - שריהם, כמו (יהושע י"ג כא) "נִסְכֵי סִיחֹן".

מצודת דוד: וְגַם אֱלֹהֵיהֶם - העבודת כוכבים. והוא שנים יַעֲמֵד מִמֶּלֶךְ הַצָּפוֹן - מלך הנגב החדש שנים רבות יעמוד במלוכה יותר ממה שיעמוד מלך הצפון.

ט **וְבָא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנְּגֵב וְשָׁב אֶל־אֲדָמָתוֹ:**

מצודת דוד: וְבָא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנְּגֵב - רוצה לומר: שיבוא במעלת מלכות מלך הנגב אבי אמו, להיות מלכותו גדולה כמו שהיה מלכות אבי אמו. **וְשָׁב אֶל אֲדָמָתוֹ** - אחר שיקנה כבוד נצחון המלחמה לא יעמוד בארץ הצפון, כי ישוב אל אדמתו, אל ארץ הנגב.

י **וּבָנוּ יִתְגָּרוּ וְאָסְפוּ הַמּוֹךְ חֵילִים רַבִּים וְבָא בּוֹא וְשָׁטָף וְעָבַר וַיִּתְגַּר עַד־מְעֵזָה:**

מצודת ציון: יִתְגָּרוּ - מלשון תגר ומריבה.

מצודת דוד: וּבָנוּ יִתְגָּרוּ - בני מלך הצפון יתגרו מלחמה עם מלך הנגב. **וְבָא בּוֹא** - ויבוא ביאה וחוזר הוא על ההמון. **וְשָׁטָף וְעָבַר** - יעבור במרוצה כשטף מים על פני ארץ הנגב. **וַיִּשׁוּב וַיִּתְגַּר** - אחר זה ישוב ויתגרה מלחמה. **עַד מְעֵזָה** - הוא מבצר עיר המלוכה.

יא **וַיִּתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנְּגֵב וַיִּצָּא וְנִלְתָם עִמּוֹ עִם־מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהָעֵמִיד הַמּוֹךְ רַב וְגִתּוֹ הַהֶמּוֹן בְּיָדוֹ:**

מצודת ציון: וַיִּתְמַרְמַר - מלשון מרירות.

מצודת דוד: וַיִּתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנְּגֵב - יתאכזר במרירות רב. **וַיִּצָּא וְנִלְתָם עִמּוֹ** - וחוזר ומפרש עם מלך הצפון. **וְהָעֵמִיד** - מלך הצפון. **וְגִתּוֹ הַהֶמּוֹן בְּיָדוֹ** - ביד מלך הנגב.

דניאל פרק י"א

במצרים, ורוצה לומר: שיתחזק הוא על בעל מלחמתו, והוא מלך הצפון המפורש למטה בענינו, והוא המולך ברומא. **וּמִן שָׁרְיוֹ** - כאילו אמר מן מלך הצפון ומן שריו אשר ילחמו עמו, והוא מקרא קצר ויובן מעצמו. **וַיִּחְזַק עָלָיו וּמִשָּׁל מִמֶּשָׁל רַב מִמֶּשָׁלָתוֹ** - רוצה לומר: בעת המלחמה יחזק עליו, ואחר זה ימשול בו ולא ילך ממנו, וזמן רב יהיה ממשלתו.

יב **וַלְקִין שָׁנִים יִתְחַבְּרוּ וּבַת מֶלֶךְ־הַנְּגֵב תָּבֹא אֶל־מֶלֶךְ הַצָּפוֹן לַעֲשׂוֹת מִישָׁרִים וְלֹא תַעֲצֹר כּוֹחַ הַזְּרוּעַ וְלֹא יַעֲמֵד וְזָרְעוֹ וְתַנְתָּן הִיא וּמִבִּיאֵיהָ וְהִילָדָה וּמִחֲזָקָה בְּעֵתֵיהֶם:**

מצודת ציון: מִישָׁרִים - מלשון ישר, ורוצה לומר: פשרה שהוא ישר ונוח לזה ולזה.

מצודת דוד: וַלְקִין שָׁנִים יִתְחַבְּרוּ - ולסוף שנים הרבה יתחברו יחד באהבה ושלום, רוצה לומר: יהיו חפצים להיות בשלום. **וּבַת מֶלֶךְ הַנְּגֵב תָּבֹא אֶל מֶלֶךְ הַצָּפוֹן לַעֲשׂוֹת מִישָׁרִים** - לפשר בין אביה ובין מלך הצפון בדברי ריבותם. **וְלֹא תַעֲצֹר כּוֹחַ הַזְּרוּעַ** - אבל לא תוכל לעכב כח הזרוע, למנוע מביניהם המיית שאון המלחמה והנצחון. **וְלֹא יַעֲמֵד** - אבל בפעם ההיא לא יעמוד מלך הנגב על עמדו להתחזק במלחמה כמו מאז. **וְזָרְעוֹ** - אנשי זרועו ועוזריו גם הם לא יעמדו במלחמה ההיא. **וְתַנְתָּן** - ביד מלך הצפון. **הִיא** - בת מלך הנגב. **וּמִבִּיאֵיהָ** - הם השרים שהביאו אותה והלכו עמה קודם המלחמה אל מלך הצפון לעשות מישרים. **וְהִילָדָה** - הוא אביה מלך הנגב. **וּמִחֲזָקָה בְּעֵתֵיהֶם** - הם אצטגנינים המחזיקים אותה בהודעת פעולת העתים לפי מהלך הכוכבים.

יג **וְעָמַד מִנְצָר שְׂרָשִׁיָּה כְּנֹו וַיָּבֵא אֶל־הַחֵיל וַיָּבֵא בְּמַעוֹז מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וַעֲשֵׂה בָהֶם וְהִחֲזִיק:**

מצודת ציון: מִנְצָר - ענינו ענף, כמו (ישעיה י"א א) "וַיִּנְצֹר מִשְׂרָשָׁיו יִפְרָה". **כְּנֹו** - מלשון כן ובסיס. **וְהִחֲזִיק** - ענינו אחיזה, כמו (דברים כ"ב כה) "וְהִחֲזִיק בָּהּ הָאִישׁ".

מצודת דוד: וְעָמַד מִנְצָר שְׂרָשִׁיָּה כְּנֹו - ואחר זה יעמוד מן ענף הבא משרשיה על כנו של

דניאל פרק י"א

יב וְנִשְׂאָה הַהִמּוֹנוֹתָם לְבָבוֹ וְהִפִּיל רַבּוֹת וְלֹא יָעוּז:

מצודת ציון: וְנִשְׂאָה - ענינו לקיחה.

מצודת דוד: וְנִשְׂאָה הַהִמּוֹן וְרָם לְבָבוֹ - מלך הנגב ישא ההמון לעצמו ויביאה בשבי, ובזה ירום לבבו. וְהִפִּיל רַבּוֹת וְלֹא יָעוּז - עם שיפיל כמה רבואות מהמון של מלך הצפון, עם כל זה לא יתחזק למשול בו.

יג וְיָשָׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהִעֲמִיד הַמֶּמְוֵן רַב מֶן הָרֵאשׁוֹן וְלִקְצֵי הָעֵתִים שָׁנִים יָבֹוא בֹּוא בְּחִיל גָּדוֹל וּבְרִכּוּשׁ רַב:

מצודת דוד: וְהִעֲמִיד הַמֶּמְוֵן רַב מֶן הָרֵאשׁוֹן - יותר מן הראשון שנפל במלחמה. וְלִקְצֵי הָעֵתִים שָׁנִים - לסוף זמן שנים מרובים. יָבֹוא בֹּוא בְּחִיל גָּדוֹל וּבְרִכּוּשׁ רַב - יבוא ביאה בחיל גדול, ובנכסים מרובים מכסף וזהב.

יד וּבָעֵתִים הָהֵם רַבִּים יַעֲמְדוּ עַל־מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי אֶרֶץ צָפוֹן יַעֲמְדוּ לְהַעֲמִיד תְּזוֹן וּנְכָשְׁלוֹ:

מצודת ציון: פְּרִיצֵי - רשעים הפורצים גדר האמת והצדק.

מצודת דוד: רַבִּים יַעֲמְדוּ עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב - מלבד מלך הצפון יעמדו עוד רבים על מלך הנגב. וּבְנֵי אֶרֶץ צָפוֹן יַעֲמְדוּ - רוצה לומר: רשעי ישראל. יַעֲמְדוּ לְהַעֲמִיד תְּזוֹן וּנְכָשְׁלוֹ - ירוממו את עצמם להעמיד נבואה, אבל יוכשלו, כי ימותו ויאבדו בעבור זה, והם השלוחים אשר ניבאו אז עליו שהוא המשיח האמיתי, ועליו נבאו הנביאים, והומתו בעבור זה.

טו וְיָבֹא מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְיִשְׁפֹּף סוּלְלָה וְלִכְד עִיר מִבְּצֻרֹת וְזָרְעוֹת הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמְדוּ וְעַם מִבְּחָרְיוֹ וְאִין פֶּתַח לַעֲמִיד:

מצודת ציון: סוּלְלָה - הוא תל העפר העושים מול העיר לעלות עליו ללחום על העיר.

מצודת דוד: וְיִשְׁפֹּף סוּלְלָה - על מבצרי מלך הנגב. וְזָרְעוֹת הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמְדוּ - אנשי זרועו ועוזריו ולא יעמדו במלחמה. וְעַם מִבְּחָרְיוֹ וְאִין פֶּתַח לַעֲמִיד - ואף כי יהיו עמו במלחמה ההיא מבחוריו גבוריו עמו, אף על פי כן לא יהיה

דניאל פרק י"א

הכח בהם לעמוד ולהתחזק במלחמה.

טז וְיַעֲשֶׂה הַבָּא אֵלָיו פְּרִצוֹנוֹ וְאִין עוֹמֵד לְפָנָיו וְיַעֲמִיד בְּאַרְצֵי־הַצָּבִי וְכָלָה בְּיָדוֹ:

מצודת דוד: וְיַעֲשֶׂה הַבָּא אֵלָיו פְּרִצוֹנוֹ וְאִין עוֹמֵד לְפָנָיו - מלך הצפון הבא על מלך הנגב יעשה בו כרצונו, ואין מי יעמוד לפניו. וְיַעֲמִיד בְּאַרְצֵי־הַצָּבִי - יעמוד במלחמה על ארץ ישראל. וְכָלָה בְּיָדוֹ - ישחיתה בכחו, והוא אנטיוכס מלך יון, ולמלכות אחת תחשב עם רומא, כי לאחר זמן לקח רומא את מלכות יון.

יז וְיִשָּׂם אֶל פָּנָיו לְבֹא בְּתֻקָּה פְּלִי־מַלְכוּתוֹ וְיִשְׁרִים עִמּוֹ וְעֲשֶׂה וּבֵת הַנְּשִׂים יִתְּוֶלּוּ לְהַשְׁחִיתָהּ וְלֹא תַעֲמִיד וְלֹא־לֹו תִהְיֶה:

מצודת ציון: בְּתֻקָּה - בחוזק, כמו (אסתר י"ב) "מעֲשֶׂה תִקְפוֹ".

מצודת דוד: וְיִשָּׂם אֶל פָּנָיו לְבֹא בְּתֻקָּה פְּלִי מַלְכוּתוֹ - מלך הצפון, והוא אנטיוכס, ישים מחשבתו לבוא בארץ ישראל בחוזק עם רב מכל אנשי מלכותו. וְיִשְׁרִים עִמּוֹ - ומעם ישרים, הם ישראל, מקצת מהם יהיו בעזרתו, והם רשעי ישראל אשר התחברו עמו. וְעֲשֶׂה - יעשה בארץ ישראל בחוזק עם כחפצו. וּבֵת הַנְּשִׂים - היא עדת ישראל הנקראה (שיר השירים ה' ט) "הַיָּפֶה בְּנָשִׁים". יִתְּוֶלּוּ לְהַשְׁחִיתָהּ - ימסור למי שמסר את המלחמה, והוא פוליוס שר הצבא, לו ימסור את עדת ישראל להשחיתה ולגזור עליהם גזירות. וְלֹא תַעֲמִיד וְלֹא לֹו תִהְיֶה - אבל גזירת הרעה ההיא לא תעמוד, ולא תהיה לו עדת ישראל לעבדים, וכאשר יאמר למטה.

יח וְיִשָּׂם אֶל פָּנָיו לְאֵיִם וְלִכְד רַבִּים וְהַשְׁבִּית קְצִין חֲרָפְתוֹ לֹו בְּלִתי חֲרָפְתוֹ יָשִׁיב לֹו:

מצודת ציון: וְהַשְׁבִּית - ויבטל. קְצִין - שר ומושל, כמו (ישעיה ג' ו) "קְצִין תִּהְיֶה לְנוֹ".

מצודת דוד: וְיִשָּׂם אֶל פָּנָיו לְאֵיִם וְלִכְד רַבִּים - אחר זה יחזור פניו ללכת למלחמה על איי הים, וילכוד רבים מהם. וְהַשְׁבִּית קְצִין חֲרָפְתוֹ לֹו - אחר זה ישבית שר העולם את חרפתו אשר חרף כלפי מעלה, ויתן החרפה עליו כאשר יאמר למטה. בְּלִתי חֲרָפְתוֹ יָשִׁיב לֹו - לבד גמול

חלקלקות אמרים ודברי חנף, כי על ידי זה הכל חשבוהו לאוהב, וגלו לו מצפוני לבם, ובזה התחזק עליהם.

כב וזרעות השטף ישטפו מלפניו וישברו וגם נגיד ברית:

מצודת דוד: וזרעות השטף ישטפו מלפניו וישברו וגוי' - אנשי הזרוע שהיו שוטפים העובדי כוכבים ומשחיתים אותם, והם המון בני יון, סופם יהיו נשטפים מלפני רומא, ויהיו שבורים ונשחתים. וגם נגיד הברית יהיה נשטף מלפני רומא, והוא מלך ישראל אשר כרת עמו הברית, ולבסוף חילל הברית ושטפו.

כג ומן התחברות אליו יעשה מרמה ועלה ועצם במעט גוי:

מצודת דוד: ומן התחברות אליו יעשה מרמה - מן העת אשר התחבר אל מלך ישראל בכריתת ברית היה עושה עמו מעשה מרמה. ועלה ועצם במעט גוי' - היה עולה למלחמה על העובדי כוכבים אשר סביבות ירושלים, ונתחזק עליהם במעט עובדי כוכבים אשר הביא מבני עמו, כי במרמה פיתה את מלך ישראל לעזרו במלחמה עם אנשיו, כמו שכתוב ביוסיפון.

כד בשלחה ובמשמני מדינה יבוא ועשה אשר לא עשו אבותיו ואבות אבותיו בזה ושלל ורכוש להם יבזור ועל מבצרים יתשב מחשבתי ועדעת:

מצודת ציון: יבזור - יפזר, וכן (תהלים ס"ח לא) "בזר עמים", כי בומ"ף מתחלף.

מצודת דוד: בשלחה ובמשמני מדינה יבוא - במרמה בא בדברי שלוח, ונכנס במשמני המדינה, רוצה לומר: במקום הזהב והכסף, למען ירגל אותה, ולא היו נשמרים ממנו על כי בא בדברי שלוח. ועשה אשר לא עשו אבותיו ואבות אבותיו וגוי' - ושם עשה מעשים אשר לא עשו אבותיו ואבות אבותיו, וחוזר ומפרש מה הם המעשים, ואמר בזה ושלל ורכוש להם יבזור - רוצה לומר: שהיה מבזבז שם ומפזר ממון רב אשר לא בזבז אדם מעולם, כי כדי לרמוז לבל ירגישו בו שבא לרגל, בזבז שם

עונש החרוף ישיב לו, גמול עונש יתר פשעיו יהיה שמור לו אחר המיתה.

ט וישב פניו למעוזי ארצו ונכשל ונפל ולא ימצא:

מצודת דוד: וישב פניו למעוזי ארצו - אחר שילכוד איי הים, יחזיר פניו ללכת אל מבצרי ארצו. ונכשל ונפל - יוכשל בדרך מהלכו, כי הוכה בשחין רע ונסרח בשרו, ונפלו ממנו איברים איברים, כמו שכתוב ביוסיפון. ולא ימצא - עוד לא ימצא בעולם, כי מת ואיננו.

כ ועמד על פנו מעביר נוגש הדר מלכות ובגמים אחרים ישבר ולא באפים ולא במלחמה:

מצודת דוד: ועמד על פנו מעביר נוגש - על חזקו ובסיסו יעמוד מעביר מישראל נגישת, והוא מלכות חשמונאי. הדר מלכות - בהם יותן פאר מלכות, כי יהיו מיקירי כהונה, גבורים ומוצלחים. ובגמים אחרים ישבר ולא באפים ולא במלחמה - אבל במעט זמן ישבר ויחלש המלוכה, ולא בעבור חרון אף מאומה אחרת ולא במלחמה עם אחר, כי אם מהם ובהם, כי האחים הורקנוס ואריסטובלוס יתקנאו זה בזה בדבר המלוכה, ויביאו הרומים על עצמן למשול בהם, כמו שכתוב ביוסיפון.

כא ועמד על פנו נבזה ולא נתנו עליו הוד מלכות ובה בשלחה והתחזיק מלכות בתקלקלות:

מצודת ציון: בתקלקלות - מלשון חלק, רוצה לומר: חניפה, ודברים רכים וחלקים.

מצודת דוד: ועמד על פנו נבזה - על חזקו ובסיסו יעמוד עם נבזה, והוא כרך גדול וכו' שנאמר בו (עובדיה א ב) "בזוי אתה מאד", כי אדום הוא כרך גדול, כי בני אדום נתישבו בה ומשלו בתוכה, כמו שכתבתי למעלה. ולא נתנו עליו הוד מלכות - לא נתנו מן השמים על כרך גדול הוד ופאר המלוכה, רוצה לומר: לא ניתן בהם גבורה להתגבר בכח ידם במלחמה, כגבורים מעולם אנשי השם. ובה בשלחה והתחזיק מלכות בתקלקלות - אבל יבוא בדברי שלוח לרמות את כולם, ויחזיק המלכות בעבור

דניאל פרק י"א

הביזה והשלל שלקח מן העובדי כוכבים במלחמה, להראות אשר כביר מצאה ידו, ואין כסף וזהב נחשב לו למאומה. **וְעַל מַבְצָרִים יִחָשֵׁב מִחֻשְׁבוֹתָיו** - אבל באמת יחשב הוא במחשבותיו ללכד את המבצרים ההם אשר שם הזהב, ולרגל בא. **וְעַד עַתָּה** - מחשבתו שמורה אצלו עד בוא העת אשר יהיה לאל ידו לכבשם.

כ"ה **וַיַּעַר פָּחוּ וּלְבָבוֹ עַל־מֶלֶךְ הַנְּגֹב בְּחִיל גְּדוֹל וּמֶלֶךְ הַנְּגֹב יִתְגַּרָה לְמַלְחָמָה בְּחִיל־גְּדוֹל וְעַצוֹם עַד־מְאֹד וְלֹא יַעֲמֵד כִּי־יִחָשְׁבוּ עָלָיו מִחֻשְׁבוֹתָיו:**

מצודת דוד: **וַיַּעַר פָּחוּ וּלְבָבוֹ עַל מֶלֶךְ הַנְּגֹב** וגו' - והוא יעורר כחו ויאמץ לבבו ללכת למלחמה בחיל גדול על מלך הנגב, וגם הוא יתגרה למולו ללכת עמו למלחמה בחיל גדול. **וְלֹא יַעֲמֹד כִּי יִחָשְׁבוּ עָלָיו מִחֻשְׁבוֹתָיו** - אבל מלך הנגב לא יתחזק במלחמה, כי אנשי רומאים מלך הצפון יחשבו מחשבות על מלך הנגב, לשחד שרי צבאו למען יבגדו במלכם, ולא ילחמו בגבורה.

כ"ו **וְאוֹכְלֵי פֶת־בָּגוֹ יִשְׁבְּרוּהוּ וְחִילוֹ יִשְׁטוּף וְנִפְלוּ חֲלָלִים רַבִּים:**

מצודת ציון: **פֶת בָּגוֹ** - מאכלו.

מצודת דוד: **וְאוֹכְלֵי פֶת בָּגוֹ יִשְׁבְּרוּהוּ** - רוצה לומר: שריו אוכלי שלחן המלך הם ישברו אותו, כי ילחמו במרמה להיות נמסרים ביד מלך הצפון. **וְחִילוֹ יִשְׁטוּף וְנִפְלוּ חֲלָלִים רַבִּים** - החיל של מלך הנגב ישטוף מלך הצפון, ונפלו מהם חללים רבים, כי מלך הצפון יהרוג בהם.

כ"ז **וַיִּשְׁנִיחֵם הַמַּלְכִּים לְבָבָם לְמַרְעָה וְעַל־שֹׁלְתָן אֶחָד פָּזָב יִדְבְּרוּ וְלֹא תִצְלַח כִּי־עוֹד קִץ לְמוֹעֵד:**

מצודת ציון: **לְמוֹעֵד** - מלשון יעוד וקביעת זמן.

מצודת דוד: **וַיִּשְׁנִיחֵם הַמַּלְכִּים** - מלך הצפון ומלך הנגב. **לְבָבָם לְמַרְעָה** - יהיה לבכם לעשות רעה לישראל. **וְעַל שׁוֹלְתָן אֶחָד פָּזָב יִדְבְּרוּ** - בהיותם מסובים לאכול ידברו כזב, רוצה לומר: ידברו לאבד את ישראל, והמלאך קוראו כזב על כי לא נתקיימה עצתם. **וְלֹא תִצְלַח** - עצתם זאת לא תצליח. **כִּי עוֹד קִץ לְמוֹעֵד** - כי יש עוד זמן

דניאל פרק י"א

על קץ המיועד להם, כי עדיין לא נתמלאה הסאה, ולא בא קצם להיות נאבדים.

כ"ח **וַיָּשׁוּב אֲרָצוֹ בְּרִכּוּשׁ גְּדוֹל וּלְבָבוֹ עַל־בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב לְאֲרָצוֹ:**

מצודת דוד: **וַיָּשׁוּב אֲרָצוֹ בְּרִכּוּשׁ גְּדוֹל** - מלך הצפון ישוב לארצו ברכוש גדול אשר שלל ממלך הנגב. **וּלְבָבוֹ עַל בְּרִית קֹדֶשׁ** - מחשבת לבבו יהיה על כריתת הברית אשר כרת עם ישראל עם קודש, רוצה לומר: בלבבו יחשב להפר הברית. **וְעָשָׂה וְשָׁב לְאֲרָצוֹ** - כאשר חשב כן יעשה, ויפר הברית ונלחם בס, ואחר זה יחזור לארצו.

כ"ט **לְמוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַּנְּגֹב וְלֹא־תִהְיֶה כְּרֹאשׁוֹנָה וְכֹאחֲרוֹנָה:**

מצודת דוד: **לְמוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַּנְּגֹב** - לזמן הזה בשנה האחרת ישוב לבוא בארץ הנגב, להלחם בה. **וְלֹא תִהְיֶה כְּרֹאשׁוֹנָה** - אבל לא תהיה דרכו מצלחת כמו שהיתה בראשונה, רוצה לומר: בשנה שלפניה, שנאמר בה למעלה "וַיָּשׁוּב אֲרָצוֹ בְּרִכּוּשׁ גְּדוֹל". **וְכֹאחֲרוֹנָה** - ולא כמלחמה האחרונה אשר תהיה לאחר המלחמה ההיא, והיא המלחמה האמורה למטה "וּבִיעַת קִץ יִתְנַגַּח וְכוּ'", ונאמר בה "וְאֲרָץ מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה לְפָלִיטָה".

ל' **וּבָאוּ בּוֹ צַיִּים פְּתִיּוֹם וְנִכְאָה וְשָׁב וַיִּזְעַם עַל־בְּרִית־קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב וַיִּבֶן עַל־עֲזוֹבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ:**

מצודת ציון: **צַיִּים** - אניות, כמו (ישעיה ל"ג כא) "יָצִי אֲדִיר". **פְּתִיּוֹם** - הם רמולוס, כן תירגם אונקלוס בתורה. **וְנִכְאָה** - וישבר, כמו (תהילים ק"ט טז) "וְנִכְאָה לְכַבֵּי". **וְעָשָׂה** - ענינו אסיפה וקיבוץ, כמו (שמואל-א י"ד מה) "וַיַּעַשׂ חֵיל".

מצודת דוד: **וּבָאוּ בּוֹ צַיִּים פְּתִיּוֹם וְנִכְאָה** - בארץ הנגב יבאו אנשי רומא באניות גדולות, אבל יהיה נכאה ונשבר ולא יצליח. **וְשָׁב וַיִּזְעַם עַל בְּרִית קֹדֶשׁ** - ויחזור ויכעס על הברית שכרת עם ישראל עם קודש, ויהיה חפצו בהפרת הברית. **וְעָשָׂה וְשָׁב וַיִּבֶן עַל עֲזוֹבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ** - יקבץ עם רב להלחם בהם, ושב ויבן ויחזור ויתן לב להתבונן על אשר עזבו ישראל

דניאל פרק י"א

את ברית קודש, היא התורה הקדושה הנתונה בברית, ועל ידי זה יערב לבו לגשת עליהם למלחמה ולהפר הברית, כמו שכתוב ביוסיפון.

לא וזרעים ממנו יעמדו ויחללו המקדש המעוזה והסירו התמיד ונתנו השקוץ משמים:

מצודת דוד: וזרעים ממנו יעמדו ויחללו המקדש המעוזה - אנשי מלחמה בעלי זרוע מבני רומא יתחזקו, ויחללו את המקדש אשר הוא המעוזה והחוזק של ישראל, רוצה לומר: ישרפו המקדש באש. והסירו התמיד - יבטלו הקרבת התמיד על ידי חורבן הבית. ונתנו השקוץ משמים - במקום המקדש יעמדו צורת עכו"ם המשוקץ, הנאלם ומושתק כאבן דומם.

לב ומרשיעי ברית יחניף בחלקות ועם ידעי אלהיו יחזקו ועשו:

מצודת דוד: ומרשיעי ברית יחניף בחלקות - את מי מישאל אשר ירשיע לעזוב ברית ה', אותו יחניף בחלקקות אמרים. ועם יודעי אלהיו יחזקו ועשו - אבל עם כל זה כללות העם היודעים את ה' יחזיקו בדברי הברית ויעשו אותם, ולא יפנו אל מול החנופה וחלקקות האמרים.

לג ומשפילי עם יבינו לרבים ונכשלו בחרב ובגלהבה בשבי ובבזה ימים:

מצודת דוד: ומשפילי עם - החכמים שבהם יבינו לרבים - ללמדם דברי הברית. ונכשלו בחרב ובגלהבה בשבי ובבזה ימים - המשכילים ההם יוכשלו ליפול בחרב ובלהבות אש, בשבי ובביזה, משך זמן ימים רבים.

לד ובהכשלים יעזרו עזר מעט ונלוו עליהם רבים בחלקקות:

מצודת ציון: ונלוו - ענינו התחברות, כמו (בראשית כ"ט לד) "הפעם ילנה".

מצודת דוד: ובהכשלים יעזרו עזר מעט - ובעת הכשלים יהיו נעזרים מה' עזר מעט, ולא יהיו כלים ביד האויב. ונלוו עליהם רבים בחלקקות - אבל רבים מישאל יצאו מן הדת להתחבר עליהם בעבור חלקקות אמריהם.

דניאל פרק י"א

לה ומן המשפילים יכשלו לצרוף בקה ולברר וללבן עד עת קץ פי עוזה למועד:

מצודת ציון: לצרוף - עניינו הבנת הדבר, להפריש השקר מן האמת, והוא מושאל מלשון צרוף כסף להסיר הסיג. וללבן - עניינו העמדת הדבר על בוריו ואמיתותו בבהירות הלובן. עוזה - הוא ענין רבוי, כמו (בראשית מ"ו כט) "ויבך על צנארי עוזה".

מצודת דוד: ומן המשפילים יכשלו וגו' - ואז רבים מן החכמים יכשלו בחשבון, בעת ישכילו לצרוף בחשבון זמן הגאולה, ולדעת ברור הדבר ולבון חשבוננו, רוצה לומר: יהיו תועים מדרך האמת בחשבון הגאולה. עד עת קץ - רוצה לומר: וכן מאז בכל דור ודור עד עת הקץ רבים יחשבו ויטעו בה, אבל בעת הקץ יופקחו עיני כל להבין רמזי זמן הגאולה. פי עוזה למועד - כי עוד זמן רב למועד הגאולה, ונטיית דעת המחשבים היא לזמן קרוב. כי השכל נוטה אחר התאוה, והם יתאוו לקרב ולא לרחק, ולזה יטעו בחשבון.

לז ועשה כרצונו המלך ויתרומם ויתגדל על פלאל ועל אל אלים ידבר נפלאות והצליח עד פלה זעם פי נחרצה נעשתה:

מצודת ציון: אל - ענינו אומץ וחוזק, כמו (בראשית ל"א כט) "יש לאל ידי". נפלאות - מכוסות, רוצה לומר: שלא נשמע מעולם. נחרצה - נכרתה, כמו (דניאל ט' כו) "נחרצת שוממות".

מצודת דוד: ועשה כרצונו המלך - חוזר לדבריו הראשונים, ואמר שמלך טיטוס יעשה בכל דבר כרצונו באין מוחה. ויתרומם ויתגדל על פל אל - על כל חוזק ובעל כח. ועל אל אלים ידבר נפלאות - על האל המושל על כל החזקים ידבר דברים נפלאים, רוצה לומר: דברי חירוף אשר לא אמר מי מעולם. והצליח עד פלה זעם - ועם כל זה יצליח עד אשר יכלה זעמו של מקום מעל ישראל. פי נחרצה נעשתה - כאשר יהיה נעשתה הכריתה העצומה, אז ימורק העון ויכלה הזעם ולא יצליח עוד.

לז ועל אלהי אבתיו לא יבין ועליחמדת נשים ועל פלאלוה לא יבין פי על פל ותגדל:

דניאל פרק י"א

מצודת דוד: ועל אלהי אבותיו לא יבין - לא יתן לב להתבונן לעבוד את אלהי אבותיו, אשר עבדו מאז לכוכב צדק. ועל חמדת נשים - רוצה לומר: לא יבין על מעלת ישראל הנקראת "היפה בנשים" (שיר השירים ה' ט). ועל כל אלוה לא יבין - לא יתבונן לכבוד שום אלוה, ואף את האלוה האמיתי, וכאומר: אם על האלוה האמיתי לא יבין, איך אם כן יבין על מעלת עמו ישראל. פי על כל יתגדל - על כולם יתגאה.

לה ולא אלה מעזים על פנו וכבוד ולא אלוה אשר לא ינדעוהו אבותיו וכבוד בזהב ובכסף ובאבן יקרה ובחמדות:

מצודת ציון: פנו - מלשון כן ובסיס.

מצודת דוד: ולא אלוה מעזים על פנו וכבוד - את האלוה העומד בערי מבצר החזקים היה מכבד בהיותו על כנו, רוצה לומר: כשהיה במקום מושבו היה מכבדו לפני העם לרמות לב עובדיה, למען יכבשם תחתיו. ולא אלוה אשר לא ידעוהו אבותיו - זהו מה שהם עתה בו. וכבוד - את מכון מושבו. ובחמדות - בדברים חמודים ונאים.

לט ועשה למבצרי מעזים עם אלוה נכר אשר יפיר ירבה כבוד והמשילם ברכים ואדמה יחלק במחיר:

מצודת ציון: במחיר - דמי ערך הדבר, כמו (משלי מ"ב כו) "ומחיר שדה".

מצודת דוד: ועשה למבצרי מעזים עם אלוה נכר - רוצה לומר: לאנשי מבצרי מעוזים יעשה כבוד עם אלוה העכו"ם ודומה לו, וכל זה להחניף ולרעות למען יכבשם תחתיו. אשר יפיר ירבה כבוד - את מי אשר יכיר שיועיל בו דבר החנופה, היה מרבה לו כבוד. והמשילם ברכים וגוי - אנשים כאלה המשיל על עם רב להחניפם, והיה מחלק אדמתו להם במחיר החזקת טובה וגניבת דעת, וזה היה לו למחיר בעבור אדמתו.

מ ובעת קץ יתנגח עמו מלך הנגב וישתער עליו מלך הצפון ברכב ובפרשים ובאניות רבות ובא בארצות ושטף ועבר:

דניאל פרק י"א

מצודת ציון: יתנגח - ענינו הכאה ודחיפה. וישתער - כמו ויסתער בסמ"ך, והוא מלשון רוח סערה.

מצודת דוד: ובעת קץ - בעת בוא קץ וסוף ימי הגאולה. יתנגח עמו מלך הנגב - מלך הנגב ילחם עם רומא כאלו ינגח בקרן. וישתער עליו מלך הצפון - ומלך הצפון, הוא רומא, גם הוא למולו ילחם בו כמו רוח סערה, רוצה לומר: בחוזק ובגבורה. ובאניות רבות - ובהם אנשי מלחמה. ובא בארצות ושטף ועבר - מלך הצפון יבוא בארצות מלך הנגב, וישטוף אנשיהם ויעבור משם.

מא ובא בארץ הצבי ורבות יפשלו ואלה ימלטו מידו אדום ומואב וראשית בני עמון:

מצודת ציון: וראשית - ענינו מיטב, וכן (ירמיה מ"ט לה) "ראשית גבורתם".

מצודת דוד: ובא בארץ הצבי - היא ארץ ישראל החמודה. ורבות יפשלו - ארצות רבות יכשלו ויאבדו מפניו. אדום - הם היושבים בהר שעיר. וראשית בני עמון - רוצה לומר: מבחר עריהם.

מב וישלח ידו בארצות וארץ מצרים לא תהיה לפליטה:

מצודת ציון: לפליטה - הצלה ושארית.

מצודת דוד: וישלח ידו - להכות ולאבד. בארצות - רוצה לומר: בארצות רבות. וארץ מצרים לא תהיה לפליטה - רוצה לומר: אף שארית מעט לא ישאיר בה, והכל יאבד.

מג ומשל במכמזל הזהב והכסף ובכל חמדות מצרים ולבים ונשים במצעדיו:

מצודת ציון: במכמזי - ענינו אוצרות מסתרים, ודומה לו בלשון ארמית, כי "ואשר לא צדה" (שמות כ"א יג) תירגם אונקלוס "וידלא כמן". ולובים ונשים - שמות עובדי כוכבים. במצעדיו - מלשון צעד ופסיעות.

מצודת דוד: במצעדיו - יהיו רמוסים במצעדי כפות רגליו.

מד ושמעות יבהלהו ממזרח ומצפון ויצא

בַּחֲמָא גְדֻלָּה לְהַשְׁמִיד וְלְהַתְּרִים רַבִּים:

מצודת ציון: בַּחֲמָא - כמו בחמה בה"א.

מצודת דוד: וְשִׁמוּעוֹת יִבְהַלְוֵהוּ מִמְּזַרְחָ וּמִצְפּוֹן וּגו' - יהיה נשמע לו שבא עליו מלחמה ממזרח, והוא קרן הזעירה שהיא ממלכות ישמעאל האמור למעלה, וגם יהיה נשמע לו שבא עליו מלחמה מפאת צפון, והשמועות ההם יבהלו אותו, ויצא לקראתם בחמה גדולה להשמיד את הגוים ההם.

זמנה וַיֵּטַע אֱהֲלֵי אַפְדָּנֹו בֵּין יָמִים לְהַר־צְבִי־קָדֵשׁ וּבָא עַד־קִצּוֹ וְאֵין עוֹזֵר לוֹ:

מצודת ציון: וַיֵּטַע - מצינו לשון נטיעה באוהלים, כמו שנאמר (במדבר כ"ד ו) "כִּפְאֵהֶלִים נָטַע ה'". אַפְדָּנֹו - ענינו ארמון, ובדברי רבותינו ז"ל (ברכות נ"ו.) "חֲזָאֵי אַפְדָּנָא דְאַבְנֵי דְנַפְל", ורוצה לומר: אוהליו אשר היו יפים ומשובחים כארמונות.

מצודת דוד: וַיֵּטַע אֱהֲלֵי אַפְדָּנֹו בֵּין יָמִים לְהַר צְבִי קוֹדֵשׁ - יעמיד אהלי ארמונו בין הימים להר ארץ ישראל החמודה ומקודשת. וּבָא עַד קִצּוֹ וְאֵין עוֹזֵר לוֹ - שם יבוא עד סופו, כי תכלה מלכותו, ואין מי יעזור לו לשוב ולהתחזק עוד.

דניאל
פרק י"א

א ואני בשנת אחת לזרנוש המדי עמדי למחזיק ולמעוז לו:

ב ועתה אמת אגיד לך הנה-עוד שלשה מלכים עמדים לפרס והרביעי יעשיר עשר גדול מפל וכחזקתו בעשרו יעיר הפל את מלכותו:

ג ועמד מלך גבור ומשל ממשל רב ועשה כרצונו:

ד וכעמדו תשבר מלכותו ותחץ לארבע רוחות השמים ולא לאחירתו ולא כמשלו אשר משל כי תנשש מלכותו ולאחרים מלבד-אלה:

ה ויחזק מלך-הנגב ומן-שריו ויחזק עליו ומשל ממשל רב ממשלתו:

ו ולקח שנים יתחפרו ובת מלך-הנגב תבוא אל-מלך הצפון לעשות מישרים ולא תעצר כוח הזרוע ולא יעמד וזרעו ותנתן היא ומביאתה ותילדה ומחזקה בעתים:

ז ועמד מנצר שרשיה כנו ויבא אל-החיל ויבא במעוז מלך הצפון ועשה בהם והחזיק:

ח וגם אלהיהם עם-נסכיהם עם-כלי חמדתם כסף וזהב בשבי יבא מצרים והוא שנים יעמד ממלך הצפון:

ט ויבא במלכות מלך הנגב וישב אל-אדמתו:

י ויבנו יתגרו ואספו המון חילים רבים ויבא בוא ושטף ועבר וישב ויתגרו ויתגרה עד-מעזה:

יא ויתמרמר מלך הנגב ויצא ונלתם עמו עם-מלך הצפון והעמיד המון רב ונתן המון בקדו:

יב וישא המון יום ויום לרם לבבו והפיל רבאות ולא קעז:

יג וישב מלך הצפון והעמיד המון רב מן הראשון ולקח העתים שנים יבוא בוא בתיל גדול וברכוש רב:

יד ובעתים ההם רבים יעמדו על-מלך הנגב ובני עמם ינשאו להעמיד חזון וינכשלו:

דניאל
פרק י"א

א א ב ל ה ש ל ו ל

ב א א ל ה ע ש מ ע ל ו ב ה ז א מ ?

ג א ב ג ד ו ז ח ט י ק ר ש

ד א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

ה א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

ו א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

ז א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

ח א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

ט א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

י א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

יא א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

יב א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

יג א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

יד א ב ג ד ה ו ז ח ט י ק ר ש

דניאל
פרק י"א

טו וּבֹא מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וַיִּשְׁפֹּף סוּלְלָה וּלְכַד עִיר מִבְּצֻרוֹת וּזְרָעוֹת הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמְדוּ וְעַם מִבְּחָרְיוֹ וְאִין פֶּחַ לַעֲמֵד:

טז וְלַעֲשׂ הִבֵּא אֱלִיֹּךְ פְּרָצוֹנוֹ וְאִין עוֹמֵד לִפְנֵי וַיַּעֲמֵד בְּאַרְצֵי־הַצְּבִי וּפְלָה בְּדָו:

יז וַיִּשָּׂם אֶל פְּנֵי לְבֹא בְתַקְףָּהּ כָּל־מַלְכוּתוֹ וַיִּשְׁרִים עִמּוֹ וַעֲשֵׂה וּבַת הַנְּשִׁים יִתְּנוּ־לוֹ לַהֲשִׁיחִיתָהּ וְלֹא תַעֲמֵד וְלֹא־לוֹ תִהְיֶה:

יח וַיֵּשֶׁב וַיִּשָּׂם אֶל פְּנֵי לְאִים וּלְכַד רַבִּים וְהַשְּׁבִית קֶצֶין חֲרַפְתּוֹ לוֹ בְּלַמִּי חֲרַפְתּוֹ יֵשִׁיב לוֹ:

יט וַיֵּשֶׁב פְּנֵי לְמַעוֹנֵי אַרְצוֹ וּנְכַשֵּׁל וּנְפַל וְלֹא יִמָּצֵא:

כ וַעֲמֵד עַל־כְּפוֹ מַעְבִּיר בּוֹגֵשׁ הָדָר מַלְכוּת וּבְיָמִים אֲחָדִים יִשְׁבֵּר וְלֹא בְּאַפְסִים וְלֹא בַמַּלְחָמָה:

כא וַעֲמֵד עַל־כְּפוֹ נִבְזָה וְלֹא־נִתְּנוֹ עָלָיו הוֹד מַלְכוּת וּבֹא בַשְּׁלוֹהַּ וְהַחֲזִיק מַלְכוּת בַּחֲלַקְלָקוֹת:

כב וּזְרָעוֹת הַשֵּׁטָף יִשְׁטְפוּ מִלְּפָנָיו וַיִּשְׁבְּרוּ וְגַם נִגִּיד בְּרִית:

כג וּמְזִיחַת־חַבְרוֹת אֱלִיֹּךְ תַעֲשֵׂה מִרְמָה וְעֲלָה וְעַצֵּם בַּמַּעֲט־גּוֹי:

כד בַּשְּׁלוֹהַּ וּבַמַּשְׁמָנִי מְדִינָה יָבֹא וַעֲשֵׂה אֲשֶׁר לֹא־עָשׂוֹ אֲבֹתָיו וְאֲבוֹת אֲבֹתָיו בְּזָה וּשְׁלַל וּרְכוּשׁ לָהֶם יִבְזֹר וְעַל מִבְּצָרִים יִחַשְׁבֵּב מִחֲשַׁבְתּוֹ וְעַד־עַתָּה:

כה וַיַּעַר פָּחוֹ וּלְכָבוֹ עַל־מֶלֶךְ הַנֶּגֶב בְּחִיל גָּדוֹל וּמֶלֶךְ הַנֶּגֶב יִתְגַּרֶה לַמַּלְחָמָה בְּחִיל־גָּדוֹל וְעַצּוֹם עַד־מָאֵד וְלֹא יַעֲמֵד כִּי־יִחַשְׁבּוּ עָלָיו מִחֲשַׁבּוֹת:

כו וְאֲכָלִי פַת־בָּגוֹ יִשְׁבְּרוּהוּ וְחִילוֹ יִשְׁטוּף וּנְפָלוּ חֲלָלִים רַבִּים:

כז וַיִּשְׁנִיחֵם הַמַּלְכִּים לְבָבָם לְמַרְעַ וְעַל־שְׁלַתָּן אֲחָד כְּזָב יִזְבְּרוּ וְלֹא תַצְלַח כִּי־עוֹד קוֹץ לְמוֹעֵד:

כח וַיֵּשֶׁב אַרְצוֹ בְּרְכוּשׁ גָּדוֹל וּלְכָבוֹ עַל־בְּרִית קֹדֶשׁ וַעֲשֵׂה וְשֵׁב לְאַרְצוֹ:

דניאל
פרק י"א

טו וּבֹא מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וַיִּשְׁפֹּף סוּלְלָה וּלְכַד עִיר מִבְּצֻרוֹת וּזְרָעוֹת הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמְדוּ וְעַם מִבְּחָרְיוֹ וְאִין פֶּחַ לַעֲמֵד:

טז וְלַעֲשׂ הִבֵּא אֱלִיֹּךְ פְּרָצוֹנוֹ וְאִין עוֹמֵד לִפְנֵי וַיַּעֲמֵד בְּאַרְצֵי־הַצְּבִי וּפְלָה בְּדָו:

יז וַיִּשָּׂם אֶל פְּנֵי לְבֹא בְתַקְףָּהּ כָּל־מַלְכוּתוֹ וַיִּשְׁרִים עִמּוֹ וַעֲשֵׂה וּבַת הַנְּשִׁים יִתְּנוּ־לוֹ לַהֲשִׁיחִיתָהּ וְלֹא תַעֲמֵד וְלֹא־לוֹ תִהְיֶה:

יח וַיֵּשֶׁב וַיִּשָּׂם אֶל פְּנֵי לְאִים וּלְכַד רַבִּים וְהַשְּׁבִית קֶצֶין חֲרַפְתּוֹ לוֹ בְּלַמִּי חֲרַפְתּוֹ יֵשִׁיב לוֹ:

יט וַיֵּשֶׁב פְּנֵי לְמַעוֹנֵי אַרְצוֹ וּנְכַשֵּׁל וּנְפַל וְלֹא יִמָּצֵא:

כ וַעֲמֵד עַל־כְּפוֹ מַעְבִּיר בּוֹגֵשׁ הָדָר מַלְכוּת וּבְיָמִים אֲחָדִים יִשְׁבֵּר וְלֹא בְּאַפְסִים וְלֹא בַמַּלְחָמָה:

כא וַעֲמֵד עַל־כְּפוֹ נִבְזָה וְלֹא־נִתְּנוֹ עָלָיו הוֹד מַלְכוּת וּבֹא בַשְּׁלוֹהַּ וְהַחֲזִיק מַלְכוּת בַּחֲלַקְלָקוֹת:

כב וּזְרָעוֹת הַשֵּׁטָף יִשְׁטְפוּ מִלְּפָנָיו וַיִּשְׁבְּרוּ וְגַם נִגִּיד בְּרִית:

כג וּמְזִיחַת־חַבְרוֹת אֱלִיֹּךְ תַעֲשֵׂה מִרְמָה וְעֲלָה וְעַצֵּם בַּמַּעֲט־גּוֹי:

כד בַּשְּׁלוֹהַּ וּבַמַּשְׁמָנִי מְדִינָה יָבֹא וַעֲשֵׂה אֲשֶׁר לֹא־עָשׂוֹ אֲבֹתָיו וְאֲבוֹת אֲבֹתָיו בְּזָה וּשְׁלַל וּרְכוּשׁ לָהֶם יִבְזֹר וְעַל מִבְּצָרִים יִחַשְׁבֵּב מִחֲשַׁבְתּוֹ וְעַד־עַתָּה:

כה וַיַּעַר פָּחוֹ וּלְכָבוֹ עַל־מֶלֶךְ הַנֶּגֶב בְּחִיל גָּדוֹל וּמֶלֶךְ הַנֶּגֶב יִתְגַּרֶה לַמַּלְחָמָה בְּחִיל־גָּדוֹל וְעַצּוֹם עַד־מָאֵד וְלֹא יַעֲמֵד כִּי־יִחַשְׁבּוּ עָלָיו מִחֲשַׁבּוֹת:

כו וְאֲכָלִי פַת־בָּגוֹ יִשְׁבְּרוּהוּ וְחִילוֹ יִשְׁטוּף וּנְפָלוּ חֲלָלִים רַבִּים:

כז וַיִּשְׁנִיחֵם הַמַּלְכִּים לְבָבָם לְמַרְעַ וְעַל־שְׁלַתָּן אֲחָד כְּזָב יִזְבְּרוּ וְלֹא תַצְלַח כִּי־עוֹד קוֹץ לְמוֹעֵד:

כח וַיֵּשֶׁב אַרְצוֹ בְּרְכוּשׁ גָּדוֹל וּלְכָבוֹ עַל־בְּרִית קֹדֶשׁ וַעֲשֵׂה וְשֵׁב לְאַרְצוֹ:

דניאל פרק י"א

כט למועד ישוב ובא בנגב ולא-תהנה כראשנה וכאחרונה:

ל ובאו בו ציגים פתים ונכאה ושב וזעם על-ברית-קודש ועשה ושב וזכו על-עזבי ברית קדש:

לא וזרעים ממנו בעמדו וחללו המקדש המעוז והסירו המליד ונתנו השקוץ משמים:

לב ומרשיעי ברית חזנה בחלקות ועם לדעי אלהיו חזקו ועשו:

לג ומשכילי עם יבינו לרבים ונכשלו בחרב ובלהבה בשבי ובבזה נמים:

לד ובהשלים יעזרו עזר מעט ונלנו עליהם רבים בחלקקות:

לה ומן-המשכילים יפשלו לצרוף בהם ולברר וללבו עד-יעת קץ פי-עוד למועד:

לו ועשה כרצונו המלך ויתרומם ויתגדל על-פל-אל ועל אל אלים ידבר נפלאות והצליל עד-פלה ועם פי גחראה געשתה:

לז ועל-אלהי אבתיו לא יבין ועל-חמדת נשים ועל-פל-אלוה לא יבין פי על-כל יתגדל:

לח ולא-לה מעזים על-פנו וכבוד ולא-לוה אשר לא-יידעוהו אבתיו וכבוד בזהב ובכסף ובאבן יקרה ובחמדות:

לט ועשה למבצרי מעזים עם-אלוה נכר אשר הכיר נפיר ירבה כבוד והמשילם ברבים ואדמה יחלק במקיר:

מ ובעת קץ יתנגח עמו מלך הנגב וישתער עליו מלך הצפון ברכב ובפרשים ובאניות רבות ובא בארצות ושטף ועבר:

מא ובא בארץ הצבי ורבות יפשלו ואלה ימלטו מזלו אדום ומואב וראשית בני עמון:

מב וישלח קזו בארצות וארץ מצרים לא תהנה לפליטה:

דניאל פרק י"א

כט ל ו ב ו ז ל כ ו

ל ו ב א פ ו ו ו ע ב ק ו ו ע ק

לא ו מ נ ו ה ה ו ה

לב ו ב ג ד ו ו ז א ב ו

לג ו ש ז ל ו ב ו ו ז

לד ו ז ע מ ו ע ר

לה ו ה ז ל ב ו ו ש ש ק פ ע ל

לו ו כ ה ו ו ש פ א ו א א ז ו ש פ ז פ ג ג

לז ו א א ל ז ו ה ז פ א ל ז פ ש פ ז

לח ו מ ש פ ז ו א ל ז א ז ו ו ו

לט ו ל מ ש א ג א ז ז ז ב ו ב

מ ו ק ז ע מ ה ו ש מ ה ו ו ב

מא ו ב ה ו ז ו ז מ א ו ו ש

מב ו ז ב ו ב מ ו מ ל

דניאל
פרק י"א

מג וּמְשַׁל בְּמַכְמוֹל הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וּבְכֹל תַּמְדוֹת
מִצָּרִים וְלִבִּים וְכַשִּׁים בְּמַצְעָדָיו:
מד וְשִׁמְעוֹת יִבְהַלְהוּ מִמִּזְרַח וּמִצְפוֹן וְיֵצְאוּ
בַחֲמָא גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וְלְהַתְרִים רַבִּים:
מה וַיִּשַׁע אֱהֲלֵי אֶפְדֹנּוֹ בֵּין יָמִים לְהַרְצִיבֵי
קֹדֶשׁ וּבֹא עַד־קִצּוֹ וְאִין עוֹזֵר לוֹ:
●●●

דניאל
פרק י"א

מג וּמְשַׁל בְּמַכְמוֹל הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וּבְכֹל תַּמְדוֹת
מִצָּרִים וְלִבִּים וְכַשִּׁים בְּמַצְעָדָיו:
מד וְשִׁמְעוֹת יִבְהַלְהוּ מִמִּזְרַח וּמִצְפוֹן וְיֵצְאוּ
בַחֲמָא גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וְלְהַתְרִים רַבִּים:
מה וַיִּשַׁע אֱהֲלֵי אֶפְדֹנּוֹ בֵּין יָמִים לְהַרְצִיבֵי
קֹדֶשׁ וּבֹא עַד־קִצּוֹ וְאִין עוֹזֵר לוֹ:
●●●